

23.04.007

ny verden

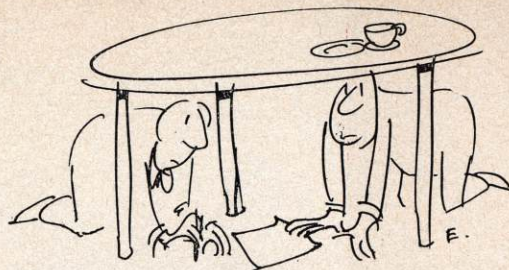
TIDSSKRIFT FOR MORALSK OPPRUSTNING

Bildet på forsiden:

Alpetoppen Roché de Naye ovenfor konferansesentret Caux er et populært reisemål for konferansenes deltagere. Disse unge damene har sett fjell før: alle unntatt en av dem er norske.

I løpet av juli måned tok 200 unge fra mange land del i kurser og konferanser i Caux.

Boligkontrakten undertegnes.

Synd og samfunn

«Man ka' sige hvad man vil om Napoleon — han var skam en dygtig baker,» sa dansken, han spiste napoleonskake.

Slik kan det gå når de historiske begivenheter kommer på avstand. Uten sammenheng med Napoleon forøvrig, har mange begreper fått samme skjebne. For eksempel **kristen moral**. Fra å være en kjempende, farlig utfordring til det selviske mønster i samfunnet, er den for mange blitt en ting man personlig koser seg eller gyser over.

Dette kan være årsak til at tidsskriftet **Vår Kirke** slipper til en rekke skribenter som omtaler «enkeltindividets moral» med kynisme og en viss forakt. De mener at idag er det de store økonomiske og politiske slagmarker som betyr noe. I en artikkel i **Vår Kirke** 18. juli kritiseres biskopenes årsberetning, fordi biskopene forsøker å «bringe alt ned på et individuelt plan hvor man forklarer misforhold i samfunnet med moralsk forfall hos enkeltindividet».

Skal de kritiseres, er det ikke for overbevisningen om at individets moralske forfall forklarer misforhold i samfunnet, men heller fordi de ikke mere engasjert klarlegger hvorfor og hvordan de står i forhold til hverandre.

«Individets moral» er blitt en napoleonskake, en liten personlig sak, tatt ut av sin historiske sammenheng. Det kan være grunnen til at unge teologer mener at verdens problemer er så gigantiske, tiden så kort, at man kan ikke «kaste bort» tiden med personlig forvandling.

«Det er ikke vanskelig for et menneske å gjøre en smule godt. Det som er vanskelig, er å gjøre gode gjerninger hele livet igjennom og aldri gjøre noe dårlig...» Dette sitatet er ikke fra biskopenes årsberetning, men fra Mao Tse-Tung. Han sier også: «Å være klar over sine egne feil, men ikke forsøke å rette på dem, det å ha en liberal innstilling til seg selv forårsaker likegyldighet, skaper splittelse ... hindrer politikken gjennomførelse.»

Mao er opptatt av å forandre samfunnsstrukturen, men er ikke dummere enn at han forstår betydningen av den personlige moral i kampen. Selv tror vi Maos relative ateistiske moralisme er dømt til å mislykkes. En absolutt kristen moral vil sprengte alle stengsler, hvis den blir praktisert i stort nok perspektiv.

For kristne idag å sette motsetningstegn mellom individuell moral og sosialt ansvar er ikke bare å kaste bort tid, men å kaste bort en nasjons eneste mulighet til effektivt å ta sin andel i å bygge en bedre verden.

VÅR TIDS GÅTE

AV LEGE PAUL CAMPBELL

Verden er full av vanskelige mennesker. Ja, noen av dem er ikke bare vanskelige, men helt umulige. Mange sorte synes de hvite er så vanskelige at de mener de trenger litt av sin egen medisin: å bli satt på plass med makt. Mange hvite mener de sorte er så vanskelige at segregasjon og utbytting av dem er det eneste riktige. De fattige land synes de rike er grenseløst grådige, mens de rike mener de fattiges krav er hinsides all fornuft.

Vi får stadig mer effektive midler for å hjelpe de mentalt sy-

Medikamenter og operative inngrep kan nå gjøre den mentalt forstyrrede mer føyeelig og derfor mer åpen for påvirkning. Men hvordan behandler vi den normale som har et selvisk stivsinn? Hvilke medisiner kan befri ham fra det? Samfunnet regjeres av en selviskhet som gjør samarbeid vanskelig, som setter rase opp mot rase, hudfarge opp mot hudfarge, klasse opp mot klasse. Selviskhet gjør oss uvillige til forandring.

En vanlig måte å behandle vanskelige mennesker på, er å beholde en vennlig fasade mens man dolker dem i ryggen. Eller vi bruker sit-in, lock-out, pukkstei, brenning, skyting og bestikkelser. Vi myrder både kropp og karakter, vi benytter oss av apartheid eller samvitskonsistens. Noen sparker vi opp, andre ned eller ut, vi skiller oss av med dem, vi gjør hva som helst bare for å få dem av veien, slik at vi kan fortsette å være som vi er. Men det er neppe noen overdrivelse å si at ingen av disse metodene er helt tilfredsstillende når det gjelder å behandle selviskhet. Menneskets selviskhet er i alle land den gåte vi ennå ikke har løst.

Mange forsøk er gjort på å forstå vår natur bedre og på å få oss til å handle mer i overensstemmel-

se med det felles beste. Vi undersøker menneskets fysiske sammenheng ned til det minste molekyl. Vi gransker hjernens, musklens, knoklens og senenes funksjoner. Vi studerer veksten, hvordan kroppen reparerer seg selv og opptrer overfor infeksjoner og sykdommer. Vi søker å avdekke hjernens struktur og vår psykologiske struktur. Likevel synes vi ikke å komme nærmere løsningen på hvordan vi skal gjøre et selvisk menneske uselvisk.

Noen har ment at man burde bytte ut den personlige egeninteressen med en klasseinteresse. Den metoden har nok gitt bedre forhold for noen. Men klasse-kampen og bitterheten den har spilt på, har etterlatt en holdning i millioner av mennesker som fører til fortsatt elendighet og lidelse, i en tid da behovene i verden krever en helt annen politikk.

Andre har mobilisert egeninteressen for de nasjonale interesser. Det har også gitt resultater. Det har ført til sosialt, økonomisk og politisk sterke land. Men denne styrke koblet sammen med nasjonalisme har ført til ubeskrivelige ødeleggelser og elendighet for millioner av mennesker i nabolandene og hele verden.

Det brennende spørsmål som ethvert samfunn i dagens verden står overfor, enten det er kapitalistisk, sosialistisk, kommunistisk, demokratisk eller autokratisk, er dette: Hvordan kan menneskene gjøres uselviske nok til å få samfunnet til å funksjonere? Troen på at en forandring av samfunnet ville forandre menneskene har vist seg å være feilaktig.

Materialistiske ideologier kommer og går. Men til vår ulykke har vi en tendens til å tape av syne den evige ideologiske kamp mellom godt og ondt som foregår

i hvert menneskes hjerte, i hver ny generasjon og i alle land.

Finnes det noen metode som gir mennesker et nytt sett av synspunkter, oppfatninger, mål og motiver? Kan en kraft skapes i oss som er sterk nok til å heve en manns målsetting, sterk nok til å få kroppens og tankens lyster under kontroll, forme i ham en kjernen av frihet, fred og tillit og sette ham i stand til å tenke, leve og handle til beste for hele verdensfamilien?

Skal vi være ærlige, ville de fleste av oss gjerne vært annerledes. Svært mange av dem vi kjenner — og mange som vi ikke kjenner — ville helt sikkert gjort omgivelsene en veldig tjeneste om de ble annerledes. Årsaken til at vårt ønske om forandring hos oss selv og andre likevel så sjelden oppfylles, er at vårt ønske om forandring er selvisk. Vi vil bli annerledes for å bli bedre likt, bli mer tiltrekkende, få større fremgang. Foreldre ønsker sine barn annerledes for å bli fri sine bekymringer for dem og for at motsetningene mellom dem skal bli mindre. Arbeidsgiverne ønsker at arbeiderne skal bli annerledes slik at de kan få et større stykke av kaka. Demokratiene vil at diktaturene skal bli annerledes slik at de kan fortsette å leve sitt selviske, bekvemme liv i fred. Ved konferanser vil vår gruppe at de andre skal forandre seg slik at vi kan få det mer slik vi vil.

Det er mange som oppriktig ønsker å forandre samfunnet slik at den fattige del av verden kan bli befridd fra sine lidelser, de utbyttede bli kvitt sine undertrykkere, de mange uskyldige ofre for meningsløse kriger kan slippe elendighet, sult og usikkerhet. Men de som slik vil forandre sam-

Fortsatt side 22

Den malaysiske arbeidsminister, M. V. Manickavasagan (nummer fire fra høyre), som var president for ILO-konferansen i Genève i år, brakte med seg sitt lands delegasjon til Caux. Han hadde lenge tenkt å komme til Caux, så han, men det effektive arbeid MRA utførte i Malaysia gjorde det enda viktigere for ham.

„Den tredje verden” i Caux

Delegerte fra Nigeria og Kenya til UNESCOs undervisningskonferanse i Genève, sees her under et besøk i Caux. Ingen av dem forlot stedet uten at de brakte med seg den ideologiske håndboka som nylig er utgitt av de norske lektorene Jon Henden og Erling Førland. Over 30 lands undervisningsekspert ved UNESCO fikk personlig overrakt boka. (Se anmeldelse s. 10).

Caux, Moralsk Opprustnings konferansesenter i Sveits, har i år allerede sluppet tusener gjennom sine inngangsdører. Folk søker dit fra alle kontinenter; ikke minst kommer mange fra «den tredje verden». Selv sier flere av dem at det er det eneste sted i Europa hvor de kan få en reell menneskelig kontakt med europeere. Mohamed Masmoudi som nylig ble Tunisias utenriksminister, sa engang i forbindelse med sitt besøk i Caux: «I Moralsk Opprustning fant vi en størrelsesorden som gjorde allting rikere, mer meningsfylt. ... Et menneske som er oppriktig mot seg selv og hver morgen holder rengjøring av samvittigheten, kan ikke få noen overlegenhetskompleks. En ny størrelsesorden er kommet inn i hans liv og i hans forhold til andre mennesker.»

Samtale mellom europeiske parlamentarikere. Fra v. mot h.: Dr. Karl Mitterdorfer, representant for Syd-Tyrol i den italienske nasjonalforsamling; Jean Jacques Cevey, borgermester i Montreux og medlem av den federale forsamling i Bern, og Peter Petersen som sitter i Forbundsagen i Bonn.

Den nigerianske fagforeningsrepresentanten R. Ramos (t.h.) møter en sveitsisk kollega, P. Frischknecht (i midten).

Indonesiske fagforeningsledere besøkte MRAs senter i Oslo i juni. Tidligere hadde de vært i Caux i forbindelse med ILO konferansen i Genève. Bildet er tatt under en pressekonferanse i Landsorganisasjonens sekretariat i Oslo. Fra venstre generalsekretær Max Manurung, president Darius Marpaung, generalsekretær Acmad Tjokroaminto. De fortalte at de ville gjøre hva de kunne for å få MRAs internasjonale aksjonsgruppe som for tiden er i Australia, til Indonesia. «Disse idéer vil ha avgjørende betydning for vårt lands 120 millioner,» uttalte de ved avreisen fra Oslo. (Foto: Aftenposten.)

Max Bladeck

Hilsener og telegrammer strømmet inn fra venner over hele verden da gruvearbeideren Max Bladeck ble begravet i byen Möers i Ruhr 5. august. Han var en av veteranene i den tyske arbeiderbevegelse. I 27 år fagforeningsleder og funksjonær i det kommunistiske parti. Han satt også i det faglige utvalg for Essen og Nedre Rhin-området 120 000 gruvearbeidere. Møtet med Moralsk Opprustning i Ruhr etter krigen betød et vendepunkt for Max og hans kone Grete. Han pleide å si: «En vestlig verden og en kommunisme som begge bygger på materialismen, kan ikke utvikle noe nytt og verdifullt i mennesket for selve deres grunnlag er uholdbart. Inntil de lærer å løse menneskenaturens problemer drastisk og gjennomgripende og i en landsomfattende målestokk, må landene fortsette på sin skjebnesvangre vei mot vold og ødeleggelse. ... Spørsmålet er om vi vil skape en verden etter Guds vilje, eller utvikle den bare etter vår egen.»

Jens Jonathan Wilhelmsen representerte ved bisettelsen alle de mange gode venner Max hadde i Norge.

Margareth og Gerald O'Neill.

JENS J. WILHELSEN: **EKTEPAR TRYGGER ARBEIDS- PLASSER I NORD-IRLAND**

Bogside i Londonderry og Falls Road i Belfast er gjennom verdenspressen blitt kjent som urosentrene i den nord-irske konflikten. Nedbrente hus og restene av barrikader vitner om kampene som var, og etser spørsmålet om fremtiden inn i bevisstheten.

Gerald O'Neill var formann i Falls Labour Party i 6 år. I dag er han menig medlem. Han er katolikk, og hans røde hår vitner om hans avstamning. Både hans mors og hans søsters hjem i Falls Road ble brent ned i fjor.

Vi treffes i Caux, hvor han tar del i konferansen sammen med sin kone Margareth og deres tre døtre.

Margareth arbeider i en fabrikk som produserer elektriske artikler. Gerald er i dag produksjons- og personal-sjef i en mindre bedrift hvor han tidligere var formann i klubbstyret.

Det var ikke lett å reise hjemmefra, sier O'Neill. Byen var full av tropper og pansrete biler. På veien til flyplassen måtte vi passere 8 veisperringer, og hver gang ble bilen gjennomsokt etter våpen.

Det er et privilegium å være her i Caux med 30 katolikker og protestanter fra Nord-Irland. Politisk sett er vi uenige, og kommer sannsynligvis fortsatt til å være det. Men vi står sammen om å bygge

et land hvor vi lærer å elske heller enn å hate, å ha omsorg i stedet for å være likegyldige. Jeg har rett til å håpe. Vi har her hørt om ledende protestanter be oss om tilgivelse for urett som er begått, og katolske prester som på sin side beklager unødig steilhet og mangel på ansvarsfølelse.

— *Hva ser du som det grunnleggende i denne konflikten?*

— Nord-Irland er 60 % protestantisk og 40 % katolsk. Vi katolikker har vært imot en nord-irsk stat helt siden den ble dannet for 50 år siden. Det var det protestantiske flertall som ikke ville bryte med Storbritannia og fremtvang opprettelsen av Nord-Irland. Vi katolikker ville heller gått sammen med Irland. En Gallup-undersøkelse for to år siden viste imidlertid at 80 % av katolikkene ikke lenger ønsker en slik sammenlutning. En av årsakene er at forbindelsen med England har gitt oss en høyere levestandard og et bedre utbygget sosialvesen.

— *Men hva med borgerrettighetene?*

— Unionistene, det protestantiske partiet, har nå vært ved makten uavbrutt i 50 år. Som regjering har de stått overfor at opposisjonen, hvis den kom til makten, sannsynligvis ville oppløse den nord-irske stat. Mange av unionistene har derfor bevisst tatt sikte på å få katolikkene til å forlate landet. Det er en av grunnene til diskrimineringen mot oss. Vi på vår side har vært mot den nord-irske stat, og har inntil ganske nylig boykottet styre og stell.

For to år siden startet borgerrettsbevegelsen. Presset fra den og fra den britiske regjering, sammen med en oppriktig vilje til å gå nye veier hos visse nord-irske statsråder, har resultert i reformer som tar sikte på å gi katolikkene like borgerrettigheter, bedre boligforhold og tilgang til nye arbeidsplasser.

— *Er arbeidsløsheten fremdeles høy?*

— Visse områder med katolsk flertall, som f.eks. Derry og Nevry, er industrielt underutviklet. Mange hevder at regjeringen bevisst har forhindret industrier fra å flytte dit for å holde antallet katolikker nede. De er redde for at vi en dag skal komme i flertall. I Derry er 20 % av de arbeidsdyktige menn uten arbeid.

— *Du og fru O'Neill har begge bidratt til å forhindre arbeidsløshet.*

— Jeg var klubbstyreformann i en bedrift med 200 ansatte da jeg møtte MRA. Vi hadde hatt så mange arbeidskonflikter og streiker at det bare var et spørsmål om før bedriften måtte legges ned. La meg si at jeg aldri har ledet en streik som ikke var berettiget. Men samtidig kom vi aldri lenger enn til å reagere på arbeidsgivernes beslutninger.

Det som fikk meg til å tenke var forholdet til min familie. Jeg greide som regel å styre mitt temperament når jeg hadde med arbeidsgiverne å gjøre. Men når jeg kom hjem gikk mitt oppsamlede sinne ut over kone og barn. Det var ikke

rettferdig, og rettferdighet var målet jeg kjempet for.

Jeg hadde alltid snakket om brorskap mellom menneskene. Nå begynte jeg å forstå at jeg som kristen og sosialist måtte ta ansvar for alle menneskene i bedriften, også arbeidsgiverne.

Stemningen i bedriften begynte å snu seg. I forhandlingene prøvde vi å finne frem til hva som er rett, i stedet for å slåss om hvem som har rett. Det ble slutt på streikene. Vi har faktisk bare hatt en på de siste syv år. Produksjonen og lønningene gikk opp. Etter to år gikk bedriften med overskudd, og i dag har vi 360 ansatte mot 200 før.

— *Og fru O'Neill har opplevet en liknende utvikling i en annen bedrift?*

— I bedriften hvor Margareth arbeider, som eies av et utenlandsk firma, er det 1000 ansatte. For vel to måneder siden sa direktøren til pressen at bedriften holdt på å bli lagt ned fordi det viste seg å være umulig å arbeide sammen med arbeiderne. Han sa også at han ville fraråde andre utenlandske firmaer å starte bedrifter i Nord-Irland.

Kort etter gikk min kone til den direktøren og ba om en ukes ferie for å reise til Caux. Hun hadde ventet avslag. Det viste seg imidlertid at direktøren ville vite hva konferansen dreiet seg om, og ble så interessert at han kom til en aften for å høre mer. Men størstedelen av aftenen snakket direktøren. Han øste ut alt han følte om bedriften. Det ble nokså klart at han syntes han selv var all right, mens de fleste andre var umulige. Han var en mann som visste meget om teknikk, men lite om mennesker.

Min kone og jeg fortalte ham våre egne erfaringer. Det endte med at han spurte om vi kunne vise industridramaet «Den glemte faktor», en MRA-film om samarbeid i industrien, til så mange som mulig av de ansatte.

Allerede neste dag innbød Margareth klubbformannen, som er en kvinne, til å komme og se filmen.

Hun ble fullstendig vunnet av den. «Det er som å se direktøren og meg,» sa hun. Dagen etter fortalte en av Margareths venner at det var første gang på måneder at hun hadde sett klubbformannen smile om morgenen. Hun så faktisk helt annerledes ut, selv om hun alltid hadde vært et rettlinjert og fint menneske. Noen dager etter ringte direktøren og sa at han kunne merke en forskjell i klubbformannens holdning. Vi fikk faktisk inntrykk av at han var redd for å bli akterutseilt! Vi har nå en avtale om å vise ham denne filmen så snart vi kommer tilbake fra Caux.

Dagen før vi reiste til Caux leste vi i bedriftsbladet at firmaet planla å ekspandere og ansette 500 arbeidere til!

— *Hva tror du om fremtiden?*

— Da Mr. Callaghan, innenriksministeren i den forrige britiske regjering, besøkte Nord-Irland for et år siden, sa han at en løsning i Nord-Irland var avhengig av en forandring i menneskenes hjerter og sinn. Jeg er overbevist om at vi må gjennomsyre Nord-Irland med MRA's filmer og skuespill om vi skal ha den minste sjanse til å finne en rettferdig løsning. En av våre ledere i Londonderry sa: «Det er vel og bra å be de unge om å holde seg borte fra gatene, men hva ber du dem om å vende tilbake til?» For de fleste er det et spørsmål om elendige boliger. Mange er arbeidsløse, og ser i det hele tatt ingen fremtid for seg selv i Nord-Irland. MRA gir dem anledning til å ta del i å bygge en ny verden hvor menneskene tar ansvar for hverandre og hvor det er arbeid for alle. Vi trenger ny industri, særlig i områdene hvor det er høy arbeidsløshet. Men industri kommer bare dit hvor samfunnet er stabilt. Stabilitet finnes bare hvor det hersker rettferdighet og like muligheter for alle. Å skape det nye samfunnet er noe alle kan ta del i.

Ungdom fra Belfast og Londonderry synger en irsk folkesang i Caux.

De to katolske geistlige fra Londonderry i samtale på terrassen.

IRSK PROTESTANT:

„VI HAR VÆRT ARRO- GANTE”

«Unionist ber katolikkene om tilgivelse», het det i en overskrift i *Belfast Telegraph* den 16. juli. Avisen refererte en tale i Caux av en representant for det regjerende unionspartiet i Nord-Irland, Frank Watson.

Watson deltok i konferansen i Caux i juli sammen med en gruppe på 30 fra Nord-Irland, både katolikker og protestanter. «Jeg tilhører det partiet som har sittet med makten de siste femti år,» sa han. «Med makten har vi vært arrogante, og det vil jeg be den andre siden om tilgivelse for.» Frank Watson er nestformann i «The Unionist Assosiation». Hans uttalelse ble senere gjengitt i pressen både i Nord- og Sør-Irland.

To katolske prester fra Londonderry tilbrakte fire dager i Caux. En av dem fortalte at før han kom dit, så han ingen løsning på konflikten i sitt eget land. Men, sa han, «Caux har gitt meg håp . . . Jeg ser nå at vi kan gjøre noe, at bare en mann som har overbevisning og håp, kan gjøre noe. Jeg var dypt beveget av det andre av mine landsmenn med forskjellig religiøs bakgrunn og overbevisning har sagt er For min del vil jeg be om tilgivelse for vår uforsonlige innstilling og for en mangel på medborgerskap fra vår side.»

Biskop Norderval og frue var blant de mange norske som deltok i Caux i juli. Her er de sammen med fru Cathleen Vundla, Johannesburg. Sammen med sin mann har hun kjempet en modig kamp for en radikal endring av sorte og hvite i Sør-Afrika. T.v. Kjersti Nielsen, Drammen.

Sylvi Liljegren, Oslo, koker for 500 mennesker i Caux.

Biskop Norderval i Caux

Norske gymnasiaster diskuterer problemene i Asia med R. D. Mathur (t.v.), som er leder for MRA's konferansesenter i Panchgani, India.

OPPDRADELSE FOR FREMTIDEN

AV REDAKTØR NILS GÖSTA EKMAN

Skolesituasjonen i Sverige preges av krise og truende kaos på alle nivåer. Mange lærere er psykisk og fysisk nedbrutt. Har man ennå noen mulighet til å finne en positiv løsning på de dyperegående motsetninger mellom på den ene siden skolepolitikerne og skolemyndighetene, og på den andre siden de store grupper av lærere som ser det som en uoverkommelig oppgave å få de teoretisk konstruerte skolemodellene til å virke i praksis? I siste instans er det barna og ungdommen, og dermed hele nasjonens fremtid, som det går utover. Det tragiske er at den eldre generasjon overlater til den oppvoksende slekt å ta hele ansvaret for sin egen «utveckling till harmoniska människor och till dagliga och ansvarsfulla samhällsmedlemmar».

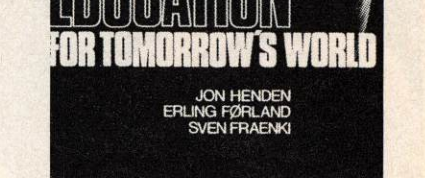
Begrepet «fostran» ble sterkt fremhevet i læreplanen for grunnskolen av 1962, men ble helt fjernet fra det siste opplaget i 1969. Den dobbelte dimensjon av oppdragelse og utdanning som såvidt jeg forstår ennå ligger i det engelske ordet «education», er blitt borte i vår en-dimensjonale skoledebatt. Dette avslører den ideologiske

uklarhet og bevisstløshet som holder på å undergrave og rasere vårt svenske samfunn, og den vesterske sivilisasjon.

Mot denne bakgrunn kjennes det befriende og oppmuntrende å ta for seg den nylig utkomne boken «Education for Tomorrow's World». Tre erfarne pedagoger, lektorene Erling Førland og Jon Henden fra Norge og fil. mag. Sven Fraenki fra Sverige, har her satt sammen materiale fra to verdenskonferanser om undervisning i Caux i 1968 og -69.

I første del angis i konsentrert form perspektiver og mål for oppdragelse og undervisning, belyst av samtidens fremste tenkere på dette feltet, menn som Victor Frankl, Karl Jaspers, Mao Tse Tung og Herbert Marcuse.

«Nyere psykologisk forskning har vist at den viktigste oppdragende faktor er oppdragerens egen personlighet slik den viser seg i hele hans oppførsel og måte å være på. Det viktigste og kanskje det vanskeligste for oppdrageren er å oppdra seg selv,» blir det konstatert i boken, som i del 2 gjør rede for selve fundamentet for karak-

terfostringen og for dens tillempe-
ning i klasserommet.

Det som gjør denne boken spesielt interessant og verdifull er at den ut fra prinsipielle og ideologiske synspunkter presenterer et rikt materiale av praktiske erfaringer fra skolefronten i mange land og på alle nivåer.

Denne boken har virkelig meget viktig å si for det første til alle lærere som kjenner seg foruroliget av og engasjert i vår aktuelle skolesituasjon, og dernest til foreldre og andre som føler ansvar for den oppvoksende slekt. «Education for Tomorrow's World» har en åpen holdning overfor den nye skoles forkjempere og overfor dens kritikere.

Education for Tomorrow's World av Jon Henden, Erling Førland og Sven Fraenki. Grovenor Books, Pinner, Middlesex 1970.

Global innsats fra norske pedagoger

Den store UNESCO-konferansen i Geneve i juli samlet eksperter og politikere innen undervisningssektoren fra hele verden. En av talerne på avslutningsmøtet var den

brasilianske undervisningsminister Jareas Concalves Passarinho. «På en konferanse som denne,» understreket Passarinho, «ville det være utilgivelig ikke å advare mot faren for moralsk sammenbrudd, særlig i de industrielle samfunn.»

Den brasilianske minister, som talte på vegne av de sør-amerikanske representantene, fortsatte: «Intet menneske er i stand til å leve etter de fire absolutte moralnormer. Men absolutte normer er nødvendig som retningsvisere i livet. Som Peter Howard pleide å

si: De er som Nordstjernen, et fast punkt på himmelen. Ennå har vi ikke opplevd at noe skip har nådd fram til Nordstjernen, men det er et faktum at sjøfolk på alle hav ved hjelp av den stjernen kan finne skipets posisjon og hvilken kurs de skal velge.»

Passarinho, som også var vise-president for konferansen, hentet Howards uttalelse fra boka *Education for Tomorrow's World*.

Boka ble overrakt eller sendt til alle delegatene på UNESCO-konferansen!

Amerikanere besøker MRA- sentre i Europa

En delegasjon fra Florida, New York, Mississippi og California var i sommer på en 5 ukers tur for å studere Moralsk Opprustning i Europa. I Caux presenterte de skuespillet 'Pickle Hill', som illustrerer MRAs initiativtager Frank Buchmans kamp for Amerika.

«Vi planlegger å vise MRA-skuespill ved flere av våre universiteter,» sa pastor Paul Hogue, som ledet gruppen. «I Florida vil vi sette opp 'Stigen'».

Her er gruppen fotografert utenfor MRAs senter i London.

Barn i Caux

Blant de mange tusener som på et år besøker Caux er også den yngste garde representert. Billedet viser barn som er med i skuespillet Pickle Hill. Ytterst til høyre den unge debutant Camilla Wilhelmsen, 4 år, fra Oslo.

U-hjelpens utfordring

Steinar Nøvik har siden 1966 arbeidet blant bøndene i Kenya for å lære dem opp i moderne jordbruksmetoder. De siste 18 måneder har han vært engasjert av Fredskorpset. Han ser sin oppgave som mere omfattende enn bare å formidle teknisk viten. I denne artikkelen, som sto gjengitt på kultursiden i Arbeiderbladet den 9. juni, tar han opp en side ved u-hjelpen som vedrører oss alle.

Tilslutningen til u-hjelpen er gledelig stor i Norge og i Norden for øvrig. Det står en sterk opinion bak den, og det er mange som ivrer for en større innsats av midler og mannskap.

Det viktigste på lengre sikt er imidlertid ikke hjelpens størrelse, men hva som er vår grunnleggende målsetning: Bare å øke levestandarden eller hjelpe menneskene fram til et rikere liv totalt sett. Det er for optimistisk å tro at om en oppnår det første, vil det andre følge automatisk.

Afrikanske mødre må streve og slite for å skaffe sine barn mat, klær og skolegang. Likevel er de kanskje lykkeligere enn mange mødre i Norden som sliter mindre, men som må se sine barn gå til grunne ved narkotika-misbruk eller

mangel på moralsk ryggrad. Hvis vi gir økonomisk og teknisk utviklingshjelp uten å ta hensyn til hvilke moralske og åndelige verdier som bør stimuleres, vil det komme til å gjøre de afrikanske mødre lykkeligere eller ulykkeligere?

Jeg hører øyeblikkelig advarende røster: Vår hjelp må være nøytral, den skal ikke påvirke i den ene eller andre retning. De som sier det, kan ikke ha mye kontakt med realitetene. Som en afrikansk venn sa til meg forleden: — «Selvfølgelig ser vi på hva dere gjør, hvordan dere lever og prøver å etterlikne det.» Ingen som har levd en tid i Afrika, vil ha unngått å gjøre den iakttagelsen. Vi påvirker i og med vår tilstedeværelse.

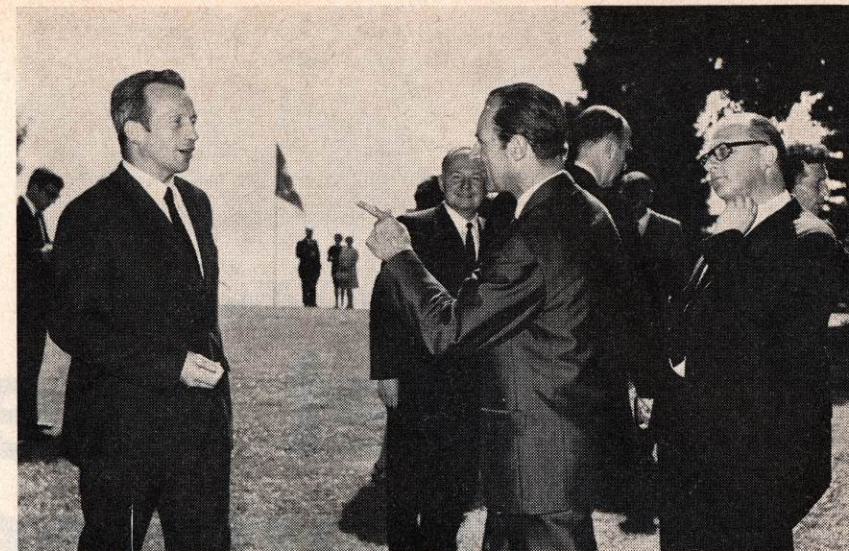
Korrupsjon, drikk, pengegrisk-

het og upålitelighet er et vanlig samtaleemne blant u-hjelpsfolk både ute og hjemme. Alle er enige om at dette er faktorer som hemmer utviklingen i de fleste u-land. At de rike blir rikere, mens de fattige står på stedet marsj, er delvis et politisk problem. Men det er i høyeste grad også et moralsk spørsmål. Kan vi gjøre noe mer med dette enn å analysere og kritisere tingenes tilstand? Jeg tror vi kan, men det representerer en utfordring til den måten vi selv lever på.

Den kjente Nairobi-avisen East African Standard hadde forleden en leder med tittelen «The permissive society» — Samfunnet der alt er tillatt — kunne vi kanskje kalle det på norsk. Den advarer mot

Landbrukets oppgave i 70-årene

Også i år ble det arrangert en landbrukskonferanse i Caux. Jordbrukets oppgave i 70 årene og verdens matvarebehov var blant de temaer som ble tatt opp. Det deltok omkring 80 bønder og landbruksfolk fra Sveits, Tyskland, Holland, Frankrike, Storbritannia, Nigeria og Skandinavia. En gruppe sveitsiske parlamentarikere var også med. Til venstre på bildet er en av dem, Josef Leu, i samtale med andre deltakere.

visse tendenser som gjør seg gjeldende i velstands-samfunnene, blant annet sex-kultusen, og den mer spesielt Norden. Nyheter, filmer og litteratur spres fort i våre dager, også til det svarteste Afrika. I kinoreklamen opereres med uttrykk som «den berømte sengescenen i den svenske filmen — —» osv. I pressen drypper inn meldinger om sex-cruise og sex-utstillinger i Danmark. Norge er kanskje ikke så sterkt framme, men under begrepene Norden og Skandinavia puttes vi alle i samme sekk. Og vi har for øvrig ingen grunn til å slå oss på vårt bryst.

I en verden herjet av krig og hat, sult og lidelser kretser vi om sex som bier om en sirupskrukke. Den økende ungdomskriminalitet og misbruk av narkotika i vel-

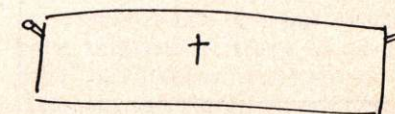
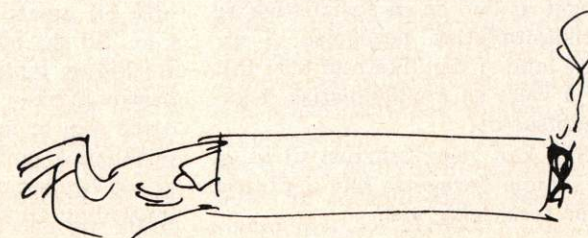
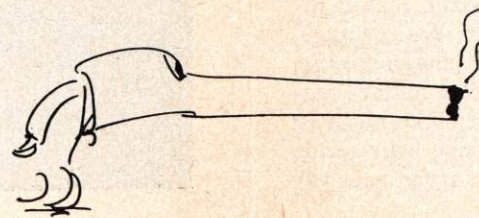
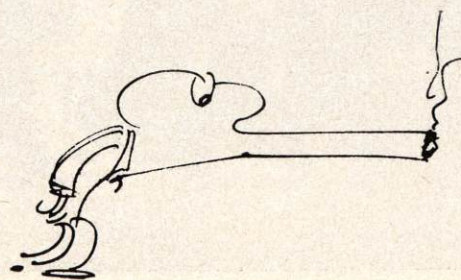
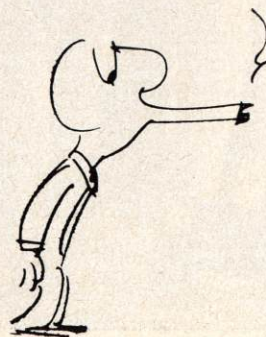
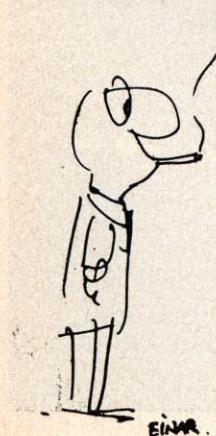
standslandene er også skremmende for u-landene. Ansvarlige menn må spørre seg selv: — Når vår velstand stiger, hvordan kan vi unngå å falle i samme grøft?

Kenyas lærerlag vedtok på sitt siste årsmøte enstemmig en uttalelse om amerikanske fredskorpslærere der det blant annet heter: «Ingen fredskorpslærere må tas inn i skolene våre, for de er uønsket. De gir elevene gale ideer om livet ved den frie måten de omgås elevene på, for eksempel ved å ta dem med på barer og spandere drinks på dem.» Dette gjaldt altså det amerikanske fredskorps, men det er vel verd å merke seg også for andre utsenderland.

Det er på tide vi utvider begrepet utviklingshjelp. Det er ikke

bare spørsmål om prosenter og prosjekter. Det er i høy grad også et spørsmål om hvordan vi lever som enkeltmennesker og som folk. Ethvert land, uansett størrelse, kan påvirke verden gjennom det bilde de gir av sitt eget liv. «Look to Norway» var under krigen et slagord som inspirerte andre land.

East African Standard har advart mot bildet av Norden. Skulle den beste form for u-hjelp vi kan gi, ligge i å forandre det bildet? Hvorfor skulle ikke afrikanske aviser om fem år skrive at Norden er et inspirerende og utfordrende forbilde for politikeren så vel som for den jevne mann. Kanskje vil det stille hver enkelt av oss overfor en større utfordring enn en økning av u-hjelpen til en eller to prosent av nasjonalproduktet.

DE SMÅ TING

LEIF HOVELSEN:

Det nye mennesket i ..søkelyset

— et forsøk på en tolkning av Moralsk Opprustning og kommunismen

I

Vi ble kjent under et bryllup. Han var en meget aktet forretningsmann og frimurer. I en tale som jeg holdt for brudeparet, kom det frem at jeg var engasjert i Moralsk Opprustning. Så etter festmiddagen kom forretningsmannen bort til meg. Med tydelig forsiktighet sa han: «Moralsk Opprustning, det er jo noe til venstre for SF, en slags Mao-kommunisme, ikke sant?»

Samme dag hadde jeg vært og hilst på en like aktet vitenskapsmann og fangevenn fra Grini i krigstiden. Et av de første spørsmål som han stilte meg var: «Holder du enda på med det anti-kommunistiske Moralsk Opprustning?»

I aviser og ukemagasiner kan en komme over uttalelser om at Moralsk Opprustning er fascistisk, nazistisk, antikommunistisk og kapitalistisk. Men det er også blitt hevdet at den er en sosialistisk og antikapitalistisk bevegelse; i enkelte land er den likefrem blitt tatt for å være en kommunistisk dekkorganisasjon.

Hva kan være grunnen til at en og samme bevegelse blir oppfattet på så forskjellige vis?

En etterretningsoffiser foretok engang en grundig undersøkelse av de angrep som ble rettet mot Moralsk Opprustning. Han fant at de kom like mye fra det ytterste høyre som det ytterste venstre, like mye fra aggressive ateister som fra trangsynte kristne. Og han kom til det resultat at bare en mektig åndelig bevegelse av verdensformat kunne bli bæret med så motstridende beskyldninger fra alle jordens kanter.

Grunnene er sikkert mange. De menn og kvinner som har forpliktet seg til Moralsk Opprustnings prinsipper og ideer, er mennesker som både gjør og vil komme til å gjøre feil. En annen grunn tror jeg ligger i dette at Moralsk Opprustning kommer med en utfordring til menneskets motiver og vilje og spør hva det er ledet av, hva det lever for. Den som beveger seg inn i motivenes jungel, vil ofte bli utsatt for hugg. Vi lever i en tid da mennesker i stor utstrekning tenker ut fra gruppe-, partipolitiske- eller nasjonalinteresser som er mer eller mindre materialistisk motivert; ikke alltid er vi oss bevisst at denne begrensede innstilling til livet farver hele vår

holdning til enhver åndelig bevegelse som radikalt søker å angripe problemene i den tiden som vi selv er en del av.

II

Den anklage som en her i Norden oftest kan høre er, at Moralsk Opprustning er antikommunistisk. La oss her minne om det faktum at hundreder av overbeviste kommunister — og det menn og kvinner med opptil 30 års aktiv tjeneste i det kommunistiske parti — har sluttet seg til den globale innsats som Moralsk Opprustning fører for å nyskape verden.

«Moralsk Opprustning er en forlengelse av Marxisme», sa partilederne i det industrielle Ruhr. «Det neste skritt i historien for den kommunistiske som den ikke-kommunistiske verden», uttalte en av det italienske partiets ideologer. «Kjent kommunist går inn for Moralsk Opprustning», skrev i sin tid Arbeiderbladet om Hans Bjerkholt, — mannen som var med på å grunnlegge NKP og var dets delegerte i Komintern. Selv har han uttalt at «Kommunismen er et skilt på veien. Men den gir ingen

endelig løsning til dagens ideologiske situasjon. Veien for vår tid er Moralsk Opprustning.»

At ledelsen i det kommunistiske parti i de forskjellige land så vendte seg mot sine egne aktive partifeller som gjennom Moralsk Opprustning hadde funnet en større overbevisning og en dypere livserfaring kan neppe oppfattes annerledes enn at det var partiledelsen som sto i et kampforhold til Moralsk Opprustning.

For endel år siden ble det i Moralsk Opprustnings regi utgitt et skrift med tittelen «Ideologi og sameksistens». Mange oppfattet det som et angrep på kommunismen. Motiveringen med skriftet var imidlertid å belyse kommunismens vesen og dens utfordring til den ikke-kommunistiske verden. Den var også å peke på at denne utfordring måtte møtes på et ideologisk plan. Med andre ord, et manifest til selvstendig vurdering og orientering i tiden. Men det var en alvorlig feil at brosjyren ikke klart nok spesifiserte den fundamentale problemstilling og satte søkelyset like meget på de anti-menneskelige sider og forhold innen den ikke-kommunistiske verden. For Mo-

ralisk Opprustning setter søkelyset like mye på de «anti-menneskelige» sider og forhold innen den ikke-kommunistiske verden. En jernhård, egoistisk materialisme i den såkalte frie verden, hvilken form den enn tar seg i samfunnet, er like drepende for den åndelige og moralske grobunn og det fundament som er det frie menneskes forutsetning, som en jernhård materialisme i noe kommunistisk system. Moralsk Opprustning vil en forvandling av begge. Den er ute etter mer fundamentale forandringer enn hva noe politisk parti eller noe samfunnssystem er i stand til å gi.

I vårt land og ellers i hele verden er der bevegelser og organisasjoner som har tatt opp kampen for å fri menneskene fra de fysiske ødeleggende krefter som truer det, krig, sult, sykdom, materiell nød, forurensning av naturen, osv. På samme måte søker Moralsk Opprustning å hjelpe mennesket og først og fremst fri det fra seg selv, fra menneskenaturens destruktive og forurensende krefter — hat, hevn, misunnelse, trang til ødeleggelse og alskens ondskap — og inspirere individene til selv å le-

Tidligere har NY VERDEN hatt en artikkel om Moralsk Opprustning og kristendommen. Denne gangen tar Leif Hovelsen for seg Moralsk Opprustning og kommunismen.

Artikkelforfatteren skriver ikke ut fra teoretiske studier, men fra praktiske opplevelser. Han har selv arbeidet sammen med gruvearbeiderne i Ruhr, stålarbeiderne i det industrielle Nord-Italia, havnearbeiderne i Europa, India og USA. Han har stått i brennpunktet av den ideologiske kamp i Berlin og Midt-Østen og hatt lange samtaler med ansvarlige menn i de øst-europeiske land.

Artikkelen gir uttrykk for de personlige overbevisninger han selv er kommet til.

vendegjøre de grunnverdier som gjør menneskeverd, frihet, brorskap og solidaritet til en virkelighet.

III

Mennesket er et sammensatt og komplisert vesen. Det er også de små og store nasjoner — som alle består av mennesker. Bevegelser som hevder en helhjertet forpliktelse til åndelige verdier og absolutte moralske normer, vil nødvendigvis komme i konflikt med de av tidens interesseoppfatninger som på ingen måte vil anerkjenne universelle grunnverdier og et høyere vesens eksistens.

Det er betegnende at Oxford-bevegelsen (Moralsk Opprustning) i 30-årene ble forbudt i Hitlers Reich. I den instruksjonsbok som Himmlers departement sendte ut om Oxford-gruppen (den såkalte Gestaporapport) til de offentlige tjenestemenn, heter det bl.a.: «... den oppfordrer sine medlemmer til å stille seg inn under Kristi Kors i kamp mot Hakekorset.» ... «Den preker revolusjon mot den folkelige stat ... er åndsbeslektet med vestens demokrati og gir det dets kristelige fundament.» Der siteres også en rekke uttalelser som er falt på Oxford-gruppens hemmelige møter (som altså statspolitiet må ha avlyttet): «Staten vil ha hele mennesket og vi vil ha hele mennesket. Vi vet at vi er motstandere. Oxfordgruppen er av Gud utsett til å gjøre ende på nyhedenskapet i Tyskland. Med Oxfordgruppens seier vil også nasjonalsosialismen bli tilintetgjort.»

«Tyskerne erklærte i Norge at Oxfordgruppen var en gren av den engelske hemmelige etterretnings-tjeneste,» skriver stortingspresident C. J. Hambro i USA i 1944, «og at den skulle forfølges med hard hånd — en meget smigrende og en smule komisk kompliment til det britiske etterretningsvesen. Gestapo fryktet og hatet Oxfordgruppen som de aldri ville kunne frykte og hate det britiske etterretningsvesen. De hatet den som mennesker hater og frykter idealer

de har mistet og vanæret, den tro de har forrådt. De fryktet den fordi de instinktivt visste at Oxfordgruppen var del av Guds etterretningsvesen, som banet vei for det ondes endelige nederlag.»

Moralsk Opprustning var ikke antitysk, men kjempet for at tyskerne skulle leve etter de grunnverdier som kunne ha gjort en maktovertagelse av Hitler umulig. Da dette slag ble tapt i 1930-årene, fortsatte kampen for et annet Tyskland i Sveits, England, USA og de nordiske land.

Moralsk Opprustning kan på ingen måte gå inn for en ideologi eller et samfunnssystem hvor det enkelte individ ikke har mulighet til i frihet og under ansvar å kunne følge sin samvittighet. Dette gjelder også for kommunismen. Det er i synet på mennesket at Moralsk Opprustning sier nei til kommunismen. Det som ligger latent i det dialektisk-materialistiske synet på livet og historien, er statens eller kollektivets absolutte krav om førsterett over individet og en total etisk relativisme.

Det er et slikt syn sovjetkommunisten Beria ga uttrykk for da han hevdet at «mennesket er et dyr som har fått en viss ferniss av sivilisasjon. Det er et kollektivt dyr som lever i flokk for å beskytte seg mot truslene fra sine omgivelser. De som organiserer og dirigerer menneskedyret, må derfor være i besiddelse av en viss teknikk for å kunne lede dets innfall og energi med en større effektivitet for å fremme statens mål.»

En liknende tankegang uttrykker Mao Tse Tung i det råd han ga Eudocio Ravines under et møte i Moskva i 1930-årene. Ravines hadde fått i oppdrag av Komintern å innføre folkefronten i Sydamerika, og i den forbindelse sa Mao til ham: «...der fins demokratiske land som har politiske partier, borgerlige friheter. I slike land skal du tiltrekke deg venstrepartiene og gruppene ytterst til venstre, de være seg gode eller dårlige, redelige eller ikke. Frist dem og forfør dem, hver enkelt gjennom sin særegne svakhet, slik som djevelen

frister og forfører. Hjelp dem til å få hva de har lyst på. Bruk press, først med tilbud, senere med trusler. Kompromiter dem hvis det er mulig, så de ikke kan slippe unna. Og gjør det hver dag, uten stans, en etter en, og det med et så innsiktsfullt psykologisk studium av hver enkelt som mulig... Og ha i tanke hele tiden at disse progressive radikale bursjoaister og deres venstreklikker forgår, men Partiet, det består. Vi er det evige, de er døgnfluene.»

Mennesket blir altså redusert til en bruksgjenstand. Kampen i vår tid står mellom diktaturets syn på mennesket, kollektivets makt over individet som et middel, en manipulerbar brikke i historiens dialektiske spill — og demokratiets tro på at hvert menneske har sitt eget ukrenkelige verd med retten til å bestemme over sitt eget liv, medansvarlig for den stat og det samfunn det er en del av.

Moralsk Opprustning verner om demokratiets åndelige og moralske grunnlag og krever mer av den enkelte demokrat enn hva noe politisk parti kan gjøre. Demokrati, frihet og fred er ikke noe som er gitt engang for alle. Det er verdier som stadig må tilkjempes. Derfor må hver enkelt av oss selv levedegjøre demokratiets verdier og spilleregler både i det private og det offentlige liv. Demokratiet og dets frihet kan bare bevares gjennom livskvaliteten hos de menn og kvinner som taler i dets navn. Samfunnsborgerne må selv være garantien mot ethvert angrep på menneskerettighetene — likegyldig om det skulle komme fra nedbrytende krefter innen demokratiet selv eller fra diktaturer utenfor.

IV

La det være klart at Moralsk Opprustning som bevegelse ikke har noen fastlagt eller vedtatt mening om den økonomiske og sosiale teori som kommunistene har lagt til grunn i sine land. Noe skjema for hvordan et lands økonomiske og sosiale struktur må være, har ikke Moralsk Opprustning, bl.a.

fordi de sosiale og økonomiske forhold og krav til stadighet forandres. Det er sannsynlig at helt nye og hittil ukjente former vil bane seg vei og sette sitt preg på fremtiden. Men det avgjørende er at de vokser frem av ærlige og ekte motiver — en vilje til å bevare de dypeste behov i hele menneskeheten. Former går tapt. Intet politisk eller økonomisk system betegner en definitiv løsning. Spørsmålet blir hvordan menneskene behandles og om individet får leve i frihet under ansvar og får følge sin samvittighet som høyeste autoritet. Der hvor stat, parti, rase, klasse eller folk forneker Guds udelelige krav på mennesket, og vil erstatte individets samvittighet med lydighet mot en menneskelig gjort autoritet, der må Moralsk Opprustning gå til kamp. Dette gjelder enhver form for menneskelig kontroll, hvor enn den måtte komme fra. Det Moralsk Opprustning ikke kan godta, er et system — det være seg i øst eller vest — hvor menneskene blir redusert til en bruksgjenstand og manipulert av maktapparatets utøvere.

Det er i kampen om mennesket at Moralsk Opprustning og kommunismen tørner sammen. Det har dypest sett ikke stått om politiske oppfatninger og økonomiske teorier, men om det enkelte mennesket i gruvene, i havnene, i fagforeningene, i hjemmene, i bystyrene ..., om dets lojalitet, om dets frihet til å velge, om dets mulighet til å følge sin samvittighet.

De konkrete situasjoner som Moralsk Opprustning ble stilt overfor, ble til syvende og sist forholdet mellom det internasjonale kommunistiske partiapparat og det enkelte menneske, partimedlemmet og dets samvittighet. Fordi partiapparatets linje var å fremme revolusjonens mål med alle midler, betenkte dets utøvere seg ikke på å utnytte alle svakheter og slette tilbøyeligheter i medlemmenes menneskelige natur. Og fordi kommunistene arbeidet ut fra den forutsetning at menneskenaturen er uforanderlig, utnyttet de alt som bor i den, for å kunne beholde

kontrollen og makten. Når mennesket ikke kan forvandles, må det utnyttes til å fremme revolusjonens mål.

Moralsk Opprustning på sin side arbeidet ut fra den erfaring at menneskenaturen ved Guds kraft kan forvandles. Så ble det hele en kamp om mennesker og for mennesker: det gjaldt ikke å utnytte, men å forvandle og inspirere.

Partiet stilte de kvinner og menn som hadde møtt Moralsk Opprustning, overfor et vanskelig valg. Ingen av disse kvinner og menn ønsket å bryte med Partiet. Tvertimot, det de ville, var å gi Partiet nytt liv gjennom den høyere livskvalitet som de selv hadde funnet. At Partiets ledelse såvel på det lokale som på det internasjonale plan gikk til det skritt å ekskludere enhver funksjonær som kom i forbindelse med Moralsk Opprustning, tvang disse kvinner og menn til et valg: Enten måtte de holde fast ved de sannheter og det nye liv de hadde funnet gjennom Moralsk Opprustning og som deres samvittighet kalte dem til, eller de måtte i blind lydighet følge den fastlagte partilinja i strid med samvittigheten.

Et lite eksempel kan nevnes fra gruvebyen Moers i Ruhr. En ledende Partifunksjonær med 25 års aktiv innsats var blitt ekskludert fordi han hadde vært i Caux (Moralsk Opprustnings internasjonale konferensesenter i Sveits). Kort etter ble hans kone, som enda sto som medlem i partiet, oppsøkt av en ledende funksjonær som ville få henne til å skille seg fra sin mann på grunn av hans reise til Caux. For henne ble valget enkelt, — hun ville stå sammen med sin mann. Dermed ble hun ekskludert av Partiet.

Det var uforståelig for disse kvinner og menn at Partiledelsen ikke ville godta moralske prinsipper som absolutt ærlighet, renhet, uselviskhet og kjærlighet som en forpliktende livsform i sine medlemmer. At de så ble forfulgt og hatet av det Parti som de hadde viet mesteparten av sine liv til, åpnet deres øyne for den grunn-

leggende sannhet: der hvor stats- og partihensiktmessigheten råder, finnes ingen garanti for individets rett og sikkerhet; der er ingen nåde for den som våger å være annerledes.

Ved møtet med dette partiapparat ble vi klar over at vi ikke bare sto overfor enkeltmennesker med en imponerende vilje til å ofre tid, kraft og penger, personlige følelser og egen komfort, men krefter som representerte en verdensmakt, en kjempende ideologi som strakte seg langt utover Europas landegrenser — like til Kreml og Peking. Dette var en utfordring som krevde mer enn hva vi selv kunne prestere av offervilje, idealitet og overbevisning. Her krevdes guddommelig ledelse og inspirasjon — en åndskraft som kunne gi disse kvinner og menn den indre frihet og den fulle uavhengighet overfor enhver menneskelig autoritet og kontroll. Sammen erfarte vi at «Mennesket må velge å la seg lede av Gud eller det dømmer seg selv til å bli regjert av tyranner.»

To forskjellige grunnsyn sto overfor hverandre: Kommunismen med sin taktikk og strategi og sitt mål om å få hele verden under sin kontroll — Moralsk Opprustning med sin tro på at ånd er sterkere enn noen ytre makt og med sitt mål: å bringe verden inn under Guds kontroll. Og vi møttes der hvor millionerne er. I gruvene, i stålverkene, i havnene, på universitetene, i landsbyene, i parlamentene, i fagforeningene, i hjemmene, ... Vi oppførte skuespill i gruehallene, holdt møter i fabrikkene, sang og diskuterte på skolene ... Her et lite glimt fra Nordstern gruve i Gelsenkirchen-Horst, kommunistenes høyborg i Ruhr. Vi møtte klubbstyret på 11 mann, 10 av dem var vel skolerte kommunister. De fyrte løs fra første øyeblikk, sto samlet og var vel forberedt. «... klassekampen var det eneste middel til å knekke det kapitalistiske system... Moralsk Opprustning var en fascistisk, militaristisk bevegelse ... den var en hindring for klassekampen og dermed for freden.» Da vår tur kom,

kunne jeg fortelle at jeg hadde sittet 2 år i tyske konsentrasjonsleire, var blitt mishandlet av gestapo, innstilt til dødsdom — og at jeg hatet tyskerne som pesten. Moralsk Opprustning hadde hjulpet meg til å bli fri fra dette hatet og hadde gitt meg en visjon for hva et nytt og forandret Tyskland kunne bety i Europa; nå var jeg kommet til Ruhr for å bygge en ny fremtid sammen med tyskerne — ikke på grunnlag av rase eller klasse, men på grunnlag av en forvandling av de destruktive krefter i vår menneskelige natur som ville kunne gjøre det umulig for en ny Hitler å få slippe til ... Og i den situasjonen som vi nå alle befant oss i, atomkraftens og atombombens tidsalder, ville den logiske konsekvens av klassekampen være total tilintetgjørelse — for alle. Ut fra den erkjennelse, mente vi, ville også enhver sann marxist se situasjonen i øynene — og ta konsekvensene. Det tiden virkelig krever, er nytenkning, en forpliktende livsform som skaper uselvisk samarbeid på grunnlag av en dyptgripende forvandling i alle. Og det var denne kamp for menneskets forvandling Moralsk Opprustning vil føre på en verdensfront — begynnende med seg selv først. For, hevdet vi, de mest reaksjonære idag, er de som vil forvandle verden, men nekter å begynne med seg selv

Neste dag brakte «Neue Volkszeitung» en artikkel om dette møtet med klubbstyret i Nordstern. Overskriften lød. «De 'moralske' truer fagforeningsmenn med atombomben». Undertittelen het, «USA-imperialistenes agenter får eneste riktige svar av klubbstyremedlemmene».

Kampen sto om mennesket, dets sinn og vilje — hvilke makter det villa la seg lede av. Slik opplevde vi det i 1940-50-60-årene. Slik vil det fortsette i -70-årene — og alle følgende årtier. Og selv om det skulle skje at både det kommunistiske system og det kapitalistiske samfunn ville være en saga blott om 50 år, vil den kamp om mennesket som Moralsk Opprustning

fører, likefullt måtte fortsette. For den er i pakt med selve livet. Så lenge mennesket forblir et åndsvesen, må det kjempes for.

Har kommunismen som en monolittisk verdensideologi utspilt sin rolle? Enkelte hevder det. Andre mener at kommunismen gjennom en liberalisering på det økonomiske og sosialpolitiske område vil nærme seg til 'Vesten' og at 'Vesten' gjennom forandringer i sitt samfunnssystem vil nærme seg til den kommunistiske verden. De fleste tror at Sovjet vil søke et status quo med den vestlige verden for å kunne ha ryggen fri overfor trusler fra Mao-Kina. Hva alle synes å være enige om, er at kommunismen er inne i en krise. Men uklokt ville det være å tro at vi går en sikker og fredfull tid i møte. Intet tyder på at kampen for å beherske verden er blitt strøket av Kremls program. Tross alt som kan synes selvmotsigende i Moskvas taktikk og strategi på hjemme- og utefronten, kan vi konstatere en like målbevisst kamp for å få den ikke-kommunistiske verden under sin interessensfære. Og militært og strategisk synes Sovjet å stå i en sterkere posisjon enn noen gang før. Både i Midt-Østen, Nord-Afrika, Øst-Afrika og i Asia er Kreml i ferd med å fylle det tomrom som oppsto etter at andre stormakter hadde dratt seg ut. Og vi bør minnes hva som er skjedd i Tsjekkoslovakia siden august 1968 og hvilke følger Bresjnevdoktrinen kan få for andre land.

Selv den sterkeste maktkoloss kan ha sin Achilleshel. «Det er vanskelig å fremby et overbevisende alternativ til kommunismen», sier sosialisten og nåværende statsminister Bruno Kreisky til «Die Weltwoche». «Alternativet må komme fra kommunistene selv, vokse ut av deres samvittighet. En slik utvikling ser jeg som meget viktig, og på lang sikt også som meget sannsynlig.» Der foregår en brytning innen Sovjet. Forfattere, kunstnere og intellektuelle lar seg ikke kue. Kristne forfølges, men de lar seg heller ikke kue. Kommunismens ideologer gjør også si-

ne tanker. Selve tiden og den historiske utvikling synes å tvinge dem til å befatte seg mer og mer med selve mennesket og verdiene. Det er i alle fall en himmelvid forskjell mellom det menneskesyn som Beria hevdet, og den — man kan nesten si — søken etter menneskesjelen som av og til bryter frem i de tanker sosiologen og sjefredaktøren Rosental i Novosti Press-forlaget (Moskva) hevder i sine bøker «Mennesket og det menneskelige» og «Mennesket — dets idealer og virkelighet».

Her møter vi uttrykk som «kjeden av de umenneskelige gjerninger» ... «lovløsheten» ... «de onde forhold» ... når de uutholdelige årene under Stalin beskrives. Her befatter Rosental seg med «det nedlagte onde» i menneskenaturen og taler om «mennesket som selv skaper alle verdiene på jorden, burde selv være den største av disse verdier».

At man nå i kommunismens land stadig brytes med spørsmålet om verdiene og menneskets mulige metafysiske forankring, og ikke kan bli ferdig med det, åpner perspektiver som betyr en alvorlig utfordring til den frie verdens samfunn. For i spørsmålet om mennesket ligger utfordringen både til den kommunistiske og til den ikke-kommunistiske verden.

«Hvor ligger problemets kjerne? Hvor er den usynlige bryter som forvandler menneskets natur og menneskets forhold til mennesket?» spør Rosental seg selv, og når han er så opptatt av dette spørsmål, må det være fordi systemet selv ikke har brakt noe endelig svar til det. Målet er å skape det nye sovjetmenneske. En mennesketype har lenge stått på dagsordenen ved partimøtene i Kreml. Således ble det også i Det nye partiprogram av 1963 satt opp en morakodex for bygningen av kommunismen. Og spørsmålet blir stadig: Hvordan skape den nye mennesketype?

Ingen har vel søkt å omskape mennesket i større stil enn Mao TseTung. Ifølge New York Times skal han ha sagt at «den kulturelle

revolusjon i første rekke tar sikte på å viske ut ideen om egoet og å skape et samfunn der mennesket arbeider av ren kjærlighet til kollektivet og ikke til materielle goder.» Ut fra denne tankegang skrev «Folkets Dagblad» i Peking: «Året 1968 skal vies kampen mot egoismen og egeninteressen og i stedet lære oss til å elske kollektivet.»

V

Hvordan få bukt med det menneskelige ego? Her står vi ved et spørsmål som er sentralt for hele menneskeheten. Når det gjelder å skape en ny mennesketype, er behovet like stort i den kommunistiske som i den ikke-kommunistiske verden. Det er dette behov Moralsk Opprustning først og fremst befatter seg med. Det er ikke politisk kamp, men en åndskamp Moralsk Opprustning fører, en krig mot selvisheten i mennesket hvor det enn befinner seg i verden. Men i motsetning til teoretikerne i Moskva og Peking tror Moralsk Opprustning at en forvandling av selvisheten i den menneskelige natur ikke vil skje uten gjennom et åndens mirakel, en sinnets fornyelse — søkt av mennesket og gitt av Gud. Det nye mennesket tar form når vår natur stilles overfor absolutte moralnormer, ærlighet, renhet, uselvishet og kjærlighet, og når mennesker i frihet og under ansvar velger å følge samvittighetens stemme. Å leve under denne forvandlingens lov, er den «permanente revolusjon» som pågår ikke alene i året 1968, men hele livet igjennom. At ytre strukturelle forandringer kan virke inn på menneskene, er klart. Men å tro på en forandring av samfunnet uten en grunnleggende forandring av den menneskelige natur, er like urealistisk som å tro på noen midtag av Kruttschevs «stekte sneballer».

Det er forståelig at kommunismens menn angriper det samfunn som det såkalte frie og kristne Vesten har skapt. En ting er å

bekjempe et samfunn som har åpenbare mangler og behov. Men noe helt annet er det å identifisere dette samfunn med den Gud som skapte mennesket og dets verden. Denne feilslutning har skjebnesvangre følger for kommunistene selv. Dermed har de allmechtige partimennesker adskilt seg fra den åndsmakt som kunne skape den nye mennesketype de så ivrig og bevisst søker etter — og som det ikke er mulig å frembringe uten gjennom Guds hjelp. Det er denne mulighet Moralsk Opprustning ønsker å åpne den kommunistiske verdens øyne for.

Den «medfødte ondskap» som Rosental sliter med og som Mao tror å kunne bekjempe og forandre ad materialismens vei, den samme «ondskap» herjer i den ikke-kommunistiske verden og truer med å splitte og smuldre opp våre egne samfunn. Ti-tusener av kvinner og menn i Moralsk Opprustning vet av erfaring at denne ondskap bare kan brytes og omskapes i mennesket selv. Den overvinnes ved Kristi kors, hvor menneskets selvishet brytes av Guds kjærlighet. Her ligger sjansen til fornyelse og gjenfødelse, sjansen til selv å kunne bli et instrument for fred, for frihet, for brorskap og for solidaritet med den lidende menneskehet og den nye verden som må skapes. Menneskeverdet kan ikke sikres gjennom noe system, det være seg i vest eller øst, for menneskeverdet grunnes ikke i noen samfunnsstruktur, men i menneskenes engasjerte forhold til Gud og respekten for Hans skaperverk.

Vi synes idag å stå i en paradoksal situasjon. På den ene siden har den såkalte kristne verden et samfunnssystem som åpner adgang til å kunne utvikle en ny mennesketype i frihet og ansvar, men forspiller denne sjansen, ved å unnlate å ta imot korsets dynamiske kraft. Den kommunistiske verden derimot, som har et samfunnssystem som hittil har stått hindrende i veien for individets selvstendige og åndelige utvikling, brytes med skapelsen av det nye menneske som et livsnødvendig behov.

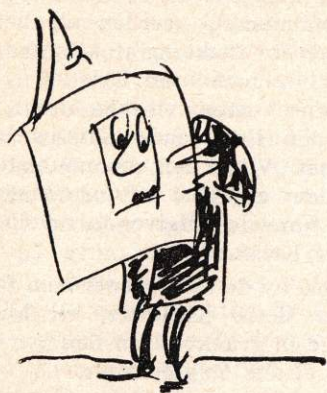
«Det kristne Vesten» vil gjerne ha fruktene av kristendommen — det nye menneske, men helst uten å betale prisen — korset. Den kommunistiske verden vil betale prisen for fruktene av kristendommen, — men uten Kristus. «Det kristne Vesten» vil ikke kunne finne den liv-givende Kristus uten korset. Vil så den «kommunistiske verden» gjennom selvfornektelsens vei, finne den tilgivende, revolusjonære Kristus?

Den av de to verdener som først løser dette paradoks, vil kunne legge en grunnvoll for den nye verden vi alle lengter etter.

Moralsk Opprustning ser det som sin oppgave og sitt mål å bygge en ny verden. Dette vil aldri kunne skje gjennom noe slags internasjonalt opprettet «moralsk politbyrå», heller ikke gjennom noe slags «establishment» av en «åndelig elite». Det vil vokse ut av det mysterium at mennesket tross all sin ondskap og alle sine feil, er elsket av Gud. Uansett hvem du og jeg er, uansett hvor vi er, uansett hva slags bakgrunn vi har, kan vi, om vi vil, motta ledelse, kraft og inspirasjon fra Gud. Enhver som åpner seg for denne kraft, kan i sitt private og offentlige liv dag for dag være med på å besvare det behov som trer stadig sterkere frem både i den kommunistiske og den ikke-kommunistiske verden: nye mennesker. Dette er sjansen for oss — millionene — til å virke med til å gjenreise verden. Så blir Moralsk Opprustnings oppgave å formidle korsets dynamikk og inspirere menneskene til å søke den kilde som kan gjøre alle ting nye.

Kommunismens kvinner og menn vet hva kamp og offer er. Men de har også erfaring om hva indre maktkamper og ytre maktmisbruk er. Og de søker etter den nye mennesketype. Intet større kunne skje i dagens verden enn at de i sin søken etter verdiene, vil finne Kristus og ved korsets dynamikk kunne realisere den mest omfattende revolusjon i historien — den å virkeliggjøre Guds rike på jorden.

klippet

DET FINNS TROLIGEN BARA EN chans för mänskligheten att överleva. Världspolitiken måste bli identisk med den gyllene regeln, med kärleksbudet som finns som en grundtanke i alla världsreligioner. Rymndfärderna har lett till en teknisk maktberusning som ytterligare förstärkt vår ödesdigra felbedömning av människan och hennes plats i kapselen. Vi måste börja beträda vägen tillbaka — från universum till människan . .

I hela västerlandet håller individen på att förslöas under en snäv och enögd materialism, styrd av teknik och ekonomi. Gemenamt för hela västerlandet är också ett slags sockentänkande i nationell skala, ett slags finputsande av folkhemmet som utelämnar större delen av mänskligheten åt dess misär.

Georg Borgström,
april 1970.

Vi må aldri glemme at utfordringene til forvandling ikke er begrenset til det vi ikke liker. De gjelder også våre kjæreste fordommer og inngrodde vaner. Intet blir sannhet fordi det gjentas. Bare sinnets fullstendige frihet og den velvillige åpenhet som alltid har vært vår tradisjon, vil sette oss i stand til å smi den felles hensikts bånd uten hvilke vi ikke kan gjennomføre vår felles oppgave. Ingen av oss — hvor over-

bevist vi enn kan være om at vi representerer fremtiden — har råd til å begrave seg i fortiden, eller i tankebaner som i det vesentlige mer er en arv fra vår egen fortid enn et svar til aktuelle behov og fremtidige muligheter.

....

I en verden hvor alt er under debatt, kan vi ikke på noe ansvarsområde være tilfreds med å anta at den konvensjonelle visdom er tilstrekkelig for fremtidens behov. Vi kan kanskje — og personlig tror jeg at vi vil — finne at det på mange måter er vår oppgave snarere å bygge videre enn å gjenoppbygge vår tenknings grunnlag. Hvis vi nærmer oss problemene med positiv ånd og likevektig vurdering, og gjør oss til vane å handle hurtig i hver ny situasjon som krever løsning, har vi intet å frykte av en stadig omprøving av hypoteser. Det åpne sinn rummer ingen oppgivelse av faste overbevisninger. Det gir dem elastisitet til å klare den stadige forvandling.

M. V. Manickavasagam,
president for I.L.O.-konferansen 1970, i en tale til konferansen.

Det var sekunder jeg aldri kommer til å glemme. Jeg tenkte ikke på annet enn at vi alle skulle henge på, henge på, henge på. Og jeg ba en stille bønn. Jeg vet at et par av mennene gjorde det samme. Andre gjorde det ikke. For meg gir det alltid en tilførsel av styrke og viljekraft som jeg ikke kan identifisere. Jeg er ikke som resultat av noe eget initiativ medlem av en kirke, og jeg går ikke i kirken. Men jeg vet på grunnlag av denne og mange, mange andre erfaringer at det er noe som kan hundredoble min egen begrensede kraft når jeg ber om det. Noen kaller det Gud. Andre kaller det Tiki. Jeg kaller det Gud. Hva det enn er, det hjalp meg igjen til å samle en strøm av ikke-identifiserbare ressurser.

Thor Heyerdahl,
i Kon-Tikis dagbok.

Med den kausale idéverdens inntrænging på nesten alle livsområder, ble det tatt et første skritt som fører bort fra det menneskelige, og som begynner å skille vitenskapen fra mennesket. Ethvert forsøk på å overføre det deterministiske prinsipp på noe menneskelig — for eksempel psykologi, sosiologi, historie osv. — må uvilkårlig få ytterst betenkelige følger for mennesket. Hvis det deterministiske prinsipp ble virkelig konsekvent gjennomført og anvendt på alt, også på mennesket, dets ånds- og sjeloliv, og på det menneskelige samfunn, ville resultatet være at livet ble til en kjempemessig, uunngåelig og meningsløs maskin, som det var umulig å nevne i forbindelse med ordet frihet. For determinisme og frihet er nå en gang uforenlige størrelser.

Walter Heitler, sveitsisk professor i teoretisk fysikk, i sin bok *Mennesket og den naturvitenskapelige erkjennelse*.

Er det ideelle innslaget, de åndelige verdiene, ansvaret for den menneskelige utvikling gått over i konsentrasjon om praktiske spørsmål?

Årene etter krigen har betydd både en faktisk forflytning og en nesten total nedrivning av miljøer, av sedvane, av tro og moral. Ennå har vi vanskelig for å se de positive trekk i det nye livsmønsteret. Og med enkelte positive advarsler og protester mot denne nedvurdering av menneskeverd som finner sted, har vi stort sett sittet på gjerdet, lammet og forvirret over de nye strømninger. Men dette gjelder oss alle, det gjelder våre barn, deres oppdragelse, utdannelse, karakterdannelse og livssyn og det gjelder vår evne til å være med å forme ut, åpent og positivt, det nye bygdesamfunnet som tar form.

J. E. Mellbye, formann for Norges Bondelag, i en tale på landsmøtet 1970.

Kort nytt

STOCKHOLM:

En midtsommeraften i beste svensk tradisjon samlet over hundre gjester fra England, Tyskland og India i MRA-sentret Alnäs. Arrangørene var unge svensker som hadde vært med på 10 dagers ideologisk og praktisk trening ved sentret.

LONDON:

Alan Thornhill's skuespill «Den glemte faktor» er satt opp på Westminster Theatre, av regissøren Henry Cass. «Den glemte faktor» beskriver hendelsene omkring en streik ved en større industribedrift, og *Daily Telegraphs* kritiker understreket stykkets aktualitet. Premierepublikummet ga det en begejstret mottagelse.

CAUX:

Arbeidsministeren fra Elfenbenskysten var blant dem som reiste opp til Caux fra ILO-konferansen i Genève, en weekend i juni. Med i gruppen var også hele den iranske delegasjonen på ni medlemmer, fire representanter for de største fagforbundene i Indonesia, samt delegerte fra Kamerun, Den sentral-afrikanske republikk og Mali.

KØBENHAVN:

Jyllandsposten, som er Danmarks største lokalavis, hadde i begynnelsen av juli en to spalters artikkel om årets konferanser i Caux.

ZAMBIA:

Ledende funksjonærer innen zambisk politi og fagbevegelse har vist MRAs filmer for sine respektive organisasjoner. Filmene er i den senere tid blitt vist over hele landet.

BOMBAY:

Indias største avis *Sunday Standard* hadde tidlig i sommer en 4-spalters artikkel på første side under overskriften «Frank Buchmans visjon for India: Pionerlandet for et omskapt Asia». Avisen gjengir bl.a. et kapittel fra en bok skrevet av Buchmans lege, dr. Paul Campbell: «Kunsten å forvandle mennesker».

HAAG:

Indias helseminister, D. S. Chancra Shekar, var blant gjestene ved en mottagelse i MRAs hollandske senter sist i juni. Ialt 20 deltagere ved FAOs kongress i Haag kom til mottagelsen, blant dem en av lederne for en indonesisk ungdomsorganisasjon med 12 millioner medlemmer.

NETTOPP UTKOMMET

EDUCATION FOR TOMORROWS WORLD

Skolens situasjon
og oppgave i vår tid

Pris kr. 6,50

Kan bestilles fra
Moralsk Opprustning,
Sophus Lies gate 5, Oslo 2

Vår tids gåte —

Forts. fra side 3

funnet er ofte skuffede idealister. Mellom deres store mål og virkeligheten mangler en drivende kraft.

Selvisheten forsvinner ikke bare vi forstår hvor selviske vi er eller de andre er. Heller ikke blir den borte bare vi skjønner at problemene kunne løses om vi ble annerledes. Kunnskapene er nok makt. Men den er ikke sterk nok til å få oss til å leve uselvisk. Den kraften ligger i handling bygget på tro.

Har vi mennesker i Gud en far med en slik kjærlighet at Han aldri slipper oss? En kjærlighet som har en plan og en mening med vårt liv? En kjærlighet som vil vi skal møte menneskehetens behov og gi oss en strategi for hvordan det kan gjøres? En kjærlighet som kan få oss til å glemme oss selv?

Er vi barn av den levende Gud, med verd å leve og lide for, og dø for? Eller er vi ikke mer verd enn de få ørene kjemikalierne i hjernen, musklene, blodet og knoklene koster? Om sannheten ligger i det første spørsmålet, da kan vi forvandles og utvikle et nytt liv på jorden. Er vi ikke mer verdt enn en flue på veggen, da kan vi ikke bryte inn i den uendelige krets av selviske handlinger. Men kan vi forandres, så kan vi også forandre verden og historiens gang.

Idag blir ingen autoritet respektert eller akseptert. Vi er blitt desillusjonerte etterat de materialistiske ideologier, enten de hører hjemme på høyre eller venstre fløy, så åpenbart har spilt falitt. Sosialismen blir brukt som et banner for å vinne folkene i Asia og Afrika for politiske regimer, men den blir ikke praktisert av dem som preker den. Vi ser at troen som mange i vest bekjenner seg til, så ofte blir misbrukt til å dempe den ekte hunger etter forvandling og misbrukt som et fromt dekke over ikke-fromme motiver og gjerninger. Er ikke forvandlingen av verdens selviske mennesker — og selviske menneskers ver-

den — det universelle program for vår tid? Det er dette alle raser, klasser og folk i dag trenger. Det er den eneste sak vi alle kan enes om.

Dette er tenkningen, målet, forpliktelsen alle de har som kjemper for verdens moralske opprustning. Dr. Frank N. D. Buchman som startet det hele og som forvandlet og trenet en verdensstyrke for å sette det ut i livet, sa en gang: «Menneskets natur kan forvandles, det er roten til svaret. De økonomiske forhold i verden kan forandres, det er frukten av svaret. Verdenshistorien kan forandres, det er vår tids oppgave.»

Buchman kjempet hele sitt liv for forvandling. Han mente at om man ikke forvandler mennesker, så er det man gjør lik null, sett i historisk perspektiv. For ham var det en selvfølge at evnen til og lidenskapen for å fylle et menneskes behov for forvandling måtte være en helt grunnleggende utrustning for politikerne, industrilederen, fagforeningsmannen, læreren og eleven, journalisten, skuespillerforfatteren og skuespilleren, for ham nede i kirken og ham på prekestolen.

Å skape revolusjon i mennesker er ikke en oppgave vi kan overlate til spesialister. Det er et privilegium og et ansvar vi alle har.

Man tror at det er slutt på de internasjonale kriger. At noen skulle begynne en kjernefysisk krig, er utenkelig. Men skilsmissegne øker, voldsbruken griper om seg. Hvordan kan vi da vente at bruken av vold kan unngås i enda viktigere spørsmål som nasjonal sikkerhet og eksistens? Uten at mennesket forvandles og lever annerledes er det ingen grunn til å tro at krig skal forsvinne. Bare en forvandling i mennesket kan skape et rettferdig samfunn og de vedvarende forandringer vi ønsker. Denne forandring er også alternativet til kjedsomheten i et samfunn der alt er tillatt. Et slikt samfunn bifaller ganske enkelt at enhver bare

tenker på seg selv. Det er en livsform som står i motsetning til sunn fornuft, til det felles beste og til menneskets nedarvede natur.

Tidligere har vi overlatt oppdragelsen til hjemmene, skolen og kirken. Idag er ikke dette nok. Så få hjem har noen idé om hvordan man bygger opp en karakter. Skolene har fraskrevet seg ansvaret for å trene de unge i å leve rett. Og millioner av mennesker går ikke engang i nærheten av et gudshus. Menneskene må lære seg noe nytt hvis ikke samfunnet skal ødelegges av vår selvishet. Dette nye, kunsten å hankses med selvisheten, må læres av politikere, av foreldre, av lærere, av ledere i industrien og i forsvaret, av alle overalt. Om vi ikke lærer denne kunsten, kan vårt århundre lett bli det sekel da vi ødela vår sivilisasjon fordi vi ikke var kloke nok eller ganske enkelt ikke hadde omtanke nok til å forvandles.

SVAKSTRØM ER VÅR STYRKE

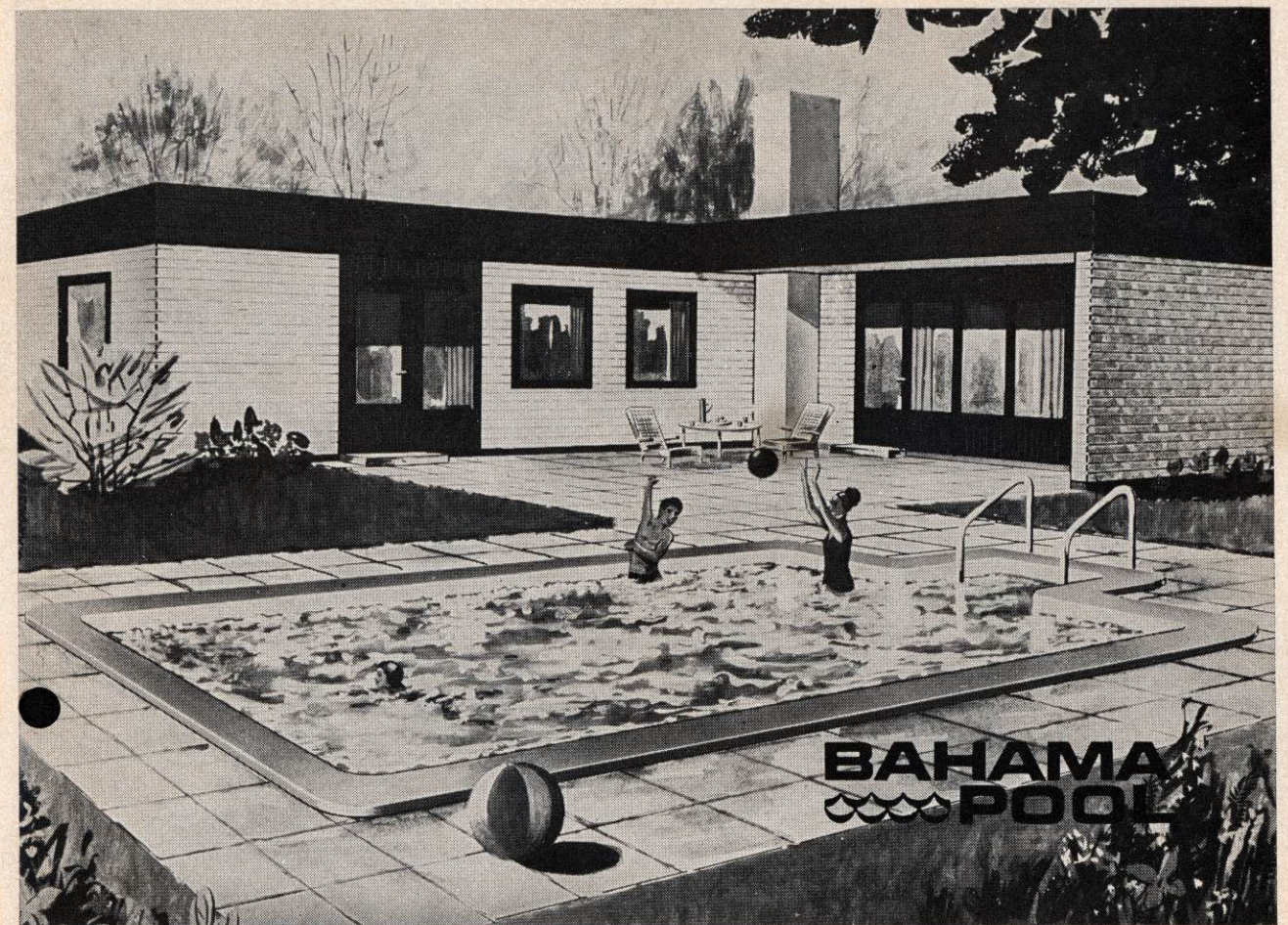
Vår spesialitet:

Alt materiell for
avslutning av
svakstrømskabler

80 år som
spesialforretning i
svakstrømsbransjen

O. ØSTMO A.S

Rådhusgt. 3, Oslo 1

Exklusiv swimmingpool i glasfiberarmerad plast 13.800:-

(6—8 mm væggtjocklek)

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvärmare, bräddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13.800:— kr fritt fabrik inkl. 2 servicebesök (exkl. moms.)

Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad
Tel. 0501/145 64

BÅTPLANER?

Rådspør

Båt-PONTUS

Gøteborgs

Frihavn

Tel: 51 07 04

Båt
PONTUS